

نقش به سزای «ناسزا» در دوری قلوب

رسول گرامی اسلام(ص) دشنام را از آن جهت حرام می داند که میراث و نتیجه قهری آن عداوت است؛ طبعاً وقتی عداوت میان قلوب مسلمانان حاصل شد باب هدایت و دعوت سایر مسلمانان بسته می شود.

رسول گرامی اسلام(ص) دشنام را از آن جهت حرام می داند که میراث و نتیجه قهری آن عداوت است؛ طبعاً وقتی عداوت میان قلوب مسلمانان حاصل شد باب هدایت و دعوت سایر مسلمانان بسته می شود.

به گزارش خبرگزاری مهر، «ناسزا» نابهنجاری اجتماعی است که از دیرباز در میان افراد با عقاید مختلف رواج داشته، توهین به شخص مخالف، عقاید مخالف و در نهایت مقدسات مخالفان. متأسفانه بددهانی، دشنام گویی و به کارگیری واژگان قبیح به گونه ای فزاینده در تعاملات میان مسلمانان - که با عقاید مختلفی با یکدیگر زندگی می کنند - نیز در حال جاگیری است؛ ریشه های متفاوت و در هم تنیده ای نیز دارد: از عادات و اتفاقات تاریخی دردناک - که بعضاً نمی توان و حتی نباید آنها را فراموش کرد - تا پاسخ دادن غیر منطقی به انتقاد مخالفان یا حتی تشکیل و تمییز دادن هویت های فرقه ای وهمی که حفظ مرزهای آن را وابسته به دشنام و برخورد سلبی با دیگران می بینند.

برخورد قرآن کریم و سیره ی معصومین(ع) در این مورد، الگوی تمام نشدنی برای همه ی انسان ها و در تمام دوران ها می باشد؛ قرآن کریم امر به قول سدید یعنی گفتار استوار و درست می کند «یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله و قولوا قولا سديدا»(۱). معنایش درمحل کلام ما هم روشن است؛ یعنی اینگونه نباید نباشد که مخالفت با کسی، ما را وادار کند که نسبت به آن کس از جاده حق تعدی کنیم، تجاوز یا ظلم کنیم «لا یجرمتکم شئان قوم علی ألا تعدلوا»(۲).

رسول گرامی اسلام(ص) هم مسلمانان را از این کار بازداشته اند و علت نهی خود را هم فرموده اند: «لا تسبوا فتکتسبوا العداوه بینهم»(۳)، حضرت دشنام را از آن جهت حرام می داند که میراث و نتیجه قهری آن عداوت است؛ طبعاً وقتی عداوت میان قلوب مسلمانان حاصل شد و فحش دهنده به عنوان بی منطق و عقاید او هم غیر منطقی شمرده شد، باب هدایت و دعوت سایر مسلمانان بسته می شود.

حکم توهین به مقدسات مخالفان هم همین است، با این تفاوت که عده زیادی ممکن است ناسزای به خود را تحمل کنند اما در مقابل توهین به مقدساتشان عنان از کف بدهند و حداقل مقابله به مثل کنند «لاتسبوا الذین یدعون من دون الله فیسبوا الله عدواً بغير علم»(۴)؛ لحظه ای تصور کافی است تا قطع پیدا کنیم هر عملی از ما - حتی اگر آنرا واجب شرعی بینداریم - در صورتی که نتیجه اش هتک حرمت معصومین(ع) و سد باب ترویج معارفشان باشد محکوم به خطاست.

روش چیست؟

بدیهی ست که در تبلیغ و ترویج یک مکتب و گفتمان مباحث ایجابی اولویت بر مباحث سلبی دارند اما این مطلب نافی بحث های انتقادی در مورد مخالفین نیست، بلکه پیشنهاد دهنده چارچوبی برای همان مباحثات می باشد؛ در این چارچوب توصیف حالات (افعال و اعتقادات مخالفان) در مرحله اول و تحلیل و تعلیل منطقی آن ها در پله دوم و آن گاه نقد آگاهانه و منصفانه، بهترین راه برای اتمام حجت و نمایاندن اشتباه دیگران است؛ سیره امیرمومنان در جنگ صفین نیز دلیل این گفتار ست، جایی که در مقابل توهین اصحاب به سپاهیان شام به آنان فرمودند: «ینی إکره لکم أن تکونوا سبابین و لکنکم لو وصفتم أعمالهم و ذکرتم حالهم کان أ صوب فی القول و أبلغ فی العذر و قلتم مکان سبهم إیأهم اللهم احقن دماننا و دمائهم و أصلح ذات بیننا و بینهم و اهدهم من ضلالتهم حتی یعرف الحق من جهله و یرعوی عن الغی و العدوان من لهج به» (۵)

پی نوشت:

۱. «ای کسانی که ایمان آورده اید از خدا بپرهیزید و سخن حق و درست گوید.» سوره مبارکه احزاب / ۷۰
۲. «دشمنی با گروهی شما را به گناه ترک عدالت واندارد ، عدالت ورزید که به تقوا نزدیک تر است» سوره مبارکه مائده / ۸
۳. رسول اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) : «دشنام ندهید که میانتان دشمنی به بار می آورد.» کافی / ج ۲ / ص ۳۶۰
۴. « معبود (بت) کسانی که غیر خدا را می خوانند (و عبادت می کنند) دشنام ندهید ، مبادا که آنان نیز از روی ظلم و جهل خدا را (که معبود شماست) دشنام دهند.» سوره مبارکه انعام / ۱۰۸
۵. امیرمومنان علیه السلام: «من نمی پسندم که شما دشنام دهنده باشید ، اما اگر کردارشان را تعریف و حالاتشان را بازگو می کردید به سخن راست نزدیکتر و عذرپذیرتر بودید، بهتر بود به جای دشنام آنان می گفتید: خدایا خون ما و آنها را حفظ کن، بین ما و آنان را اصلاح فرما و آنان را از گمراهی به راه راست هدایت فرما تا آنکه جاهل است حق را بشناسد و آنکه با حق می ستیزد پشیمان شده و به حق بازگردد. « نهج البلاغه / خطبه ۲۰۶

نویسنده: علی بهادرزایی، طلبه حوزه علمیه قم

منبع: مجله الکترونیکی اخوت